

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

Тульчинського, Бориса Свешнікова, Давида Сігалова, Олесь Гончара, Дмитра Гнатюка, Ігора Диченка, Івана Гончара, Олександра Брея, Миколу Білоусова, Ігора Панамарчука, Мирослава Балдіса та багатьох інших.

Збирачі радянського періоду склали два типи людей: перший – професійна еліта: вчені, артисти, письменники, лікарі, натомість інший – т. зв. арт-дилери, що скуповували різного плану антикваріат.

У 90-ті та 2000-ні в Україні сформувався прошарок бізнесової еліти, яка маючи статки й формувала мистецькі колекції, що відтворювали узагальнено-художній образ часу.

Колекції були надзвичайно різноплановими: починаючи від західноєвропейських шкіл кін. XVIII – поч. XX ст.; російської школи срібного віку; твори художників «Мира искусства», «Голубой розы»; художників-передвижників, зрештою український та російський авангард; український пейзаж та мистецтво української діаспори; українські художники-шістдесятники, закінчуючи творами українських митців, представників «нової хвилі» та інших напрямів.

МИФОЛОГИЗМ КАК ТИП ХУДОЖЕСТВЕННОГО МЫШЛЕНИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ ХУДОЖНИКОВ КОНЦА XIX – НАЧАЛА XX ВЕКОВ

Порожнякова Н. Е.

Одесское художественное училище имени М. Б. Грекова, Украина

Создавая стиль модерн, ориентированный на синтез искусств, на осуществление утраченной гармонии человека с миром природы, художники обратились к национальным мифологическим мотивам, к существующим в мифологии устойчивым образам, в которых зримо воплощено целостное представление о мире. Мифологизм становится типом художественного мышления модерна.

Особый интерес представляет исследование особенностей мифологемы волшебной сказки в живописи и графике модерна. В художественном анализе картин нами используется структура путешествия сказочного героя: исход – инициация – возвращение. Эта логическая структура позволяет по-новому раскрыть содержание и взаимосвязанную с ним форму известных произведений изобразительного искусства.

Выявлено, что мифологические, сказочные, былинные мотивы дали содержательную основу, «сюжетную мотивировку» для формирования символического языка модерна. С их помощью преодолевались рамки исторического времени, реализовывались попытки показать многомерность пространства. Большое значение в художественной практике мастеров модерна имело создание картины-панно и преобразении изобразительного языка станковых произведений (например, образ Садко). Важную роль в преобразении изобразительного языка станковых произведений художников имела их практика в области театрально-декорационного и монументального искусства, что отразилось в создании картин-панно. Происходит самоидентификация художника с былинными героями (богатырь, Баян). Следует выделить символические мотивы змеборчества, единоборства богатырей, тему богатырства. Выражению героических образов соответствовал новый тип монументально-декоративного строя картины-панно.

Результатом обращения к славянским мифологическим мотивам явилось создание значительных художественных образов. В. Васнецов, М. Врубель, Н. Рерих, Г. Нарбут, Е. Михайлов, П. Холодный, М. Бойчук и др. на основе проникновения в глубины веков с помощью научного познания и художественной интуиции воссоздавали картину мира своих предков, тем самым, налаживая связь времён и поколений, обретая в этом силу.

РОЛЬ НАТЮРМОРТА В ДЕТСКИХ ПОРТРЕТАХ КИСТИ ЗИНАИДЫ СЕРЕБРЯКОВОЙ

Пономаренко М. В., Просвирнина Ю. Л.

Университет Ушинского, Украина

В портретной живописи особое место отведено предметной среде, влияющей на характер образа. Полотна Зинаиды Серебряковой дополняют ряд выдающихся произведений, в которых натюрморт введен в композицию портрета. Особый интерес представляет роль натюрморта в детских портретах.

В полотнах художниці підкреслено бытове призначення зображених предметів, які використовуються в повсякденній життєвій сфері: столові прибори, посуд і скатерті, плетені кошики для овочів, фрукти. Це видно на прикладі картин «За завтраком» (1914), «Катя з натюрмортом» (1923), «Тата з овочами» (1923), «На кухні. Портрет Каті» (1924). В цих творах натюрморт виведений на передній план і займає більшу частину композиції. Така організація предметного середовища створює своєрідний «вхід» глядача в умовне просторове поле полотна. В контрастній побудові загальної світлотональної палітри портретів, важливу роль відводиться ритмам домінуючого білого кольору. В якості кольорових акцентів композиції також виступають окремі предмети натюрморту. Найчастіше художниця доповнює холодний синій колір оточення і одягу дітей теплими охристо-жовтими, помаранчево-коричневими відтінками меблів і кухонної начини.

Підводячи підсумок, зауважимо, що в дитячих портретах З. Сєребрякової натюрморт бере участь в розв'язанні таких завдань, як:

- кольористичне і світлотональне побудову полотна (предмети натюрморту в якості кольорового і тонального контрасту);
- композиційна організація портрета (побудову просторових планів);
- розв'язання образної структури твору (виявлення особливостей дитячого характеру і культури побуту сім'ї).

Опираючись на гуманістичні традиції зобразительного мистецтва Ренесансу (раніше, кватроченто), в трагічне час Першої світової війни і революції, Сєребрякова вдало зберегла і виразила віру в людину. Портрети дітей, зі своєю чистотою і душевною відкритістю, найбільш відповідали завданню утвердження життя. Натюрморти з предметів домашнього вогнища в портретах допомогли втілити ідею бажаного світу.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА ІКОНА КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДУХОВНОСТІ В СУЧАСНІЙ ХУДОЖНІЙ ОСВІТІ

Рашевська А. А.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Україна

Дійсно унікальним явищем в світовій культурі, що вирізняється оригінальною образною мовою, неповторним примітивізмом та лаконізмом форм і кольорів, є українська народна ікона. Зараз перед мистецтвознавцями достатньо гостро стоїть питання систематизації та аналізу українських хатніх ікон для їх збереження як самобутнього, унікального явища народного мистецтва. Дослідження генези та регіональних особливостей народної ікони на прикладі колекції Національного заповідника «Хортиця» дали змогу визначити основні характерні риси та специфіку духовного життя населення України, що сформували появу неканонічних але таких «душевних» образів.

Особливості розвитку духовного життя українського народу багато в чому пов'язані з національно-визвольною боротьбою у XVII ст. та особливостями козацького устрою з центром у Запоріжжі. У запорожців склалася та існувала оригінальна релігійність, що сформувалась на перетині трьох конфесій та релігій: католицизму, ісламу та православ'я. Козаки стали носіями своєрідного народного християнства, яке мозаїчно містило в собі елементи візантійського православ'я та архаїку стародавніх родових обрядів.

Зі специфікою життя запорізького козацтва тісно пов'язаний розвиток народного іконопису. Саме під впливом світогляду запорожців він поступово звільняється від візантійських канонів та формується в нове самобутнє русло. Вже з XV – XVI ст. ікони на Запоріжжі вирізняються з-поміж інших не лише об'ємністю форм, яскравістю барв а й зображенням поряд зі святими гетьманів, козацької старшини та й простих козаків. Крім того, починаючи з кінця XVII – поч. XVIII ст. з'являється новий тип ікони – т. з. «Запорізька Покрова», коли поряд зі святими та старшиною зображались військові клейноди козаків.

Народна, або хатня, ікона, незважаючи на свою неканонічність, простоту у відтворенні образів, спрощеність, викликає величезний інтерес своїм унікальним явищем в контексті українського народного живопису, що надзвичайно важливо для формування духовності в розвитку сучасної художньої освіти.